

Poštovani poredstavnici specijalnog državnog tužilaštva, poštovana gospodjo Gorjanc Prelević, predstavnici nevladinog sektora - istrajni borci za pravdu i istinu, članovi Bošnjačkog vijeća, poslanici, predstavnici Vlade, poštovani medijski poslenici!

U ime Bošnjačkog vijeća u Crnoj Gori, koje je nadstranačko predstavničko tijelo svih Bošnjakinja i Bošnjaka, moramo konstatovati da do danas, poslije više od tri decenije, nije ostvareno suočavanje s ratnom prošlošću devedesetih.

Godinama smo apelovali, pozivali, negodovali, ali i pozdravljali svaku aktivnost koja je vodila utvrđivanju istine pravde za žrtve zločina koji su počinjeni u Crnoj Gori, nad njenim građanima, ili u njeno ime.

Uprkos određenim nespornim pomacima, ipak, u cjelini moramo ocijeniti da se kampanjskim postupcima, učinilo jako malo, od onog što je moralo, da se zadovolji pravda. Da se skine kolektivna odgovornost i najvažnije - pravosudno utvrdi ko je i zašto planirao, podsticao i učestvovao u zločinima. Znamo da pravo i pravda nijesu jedno te isto, i da sudovi mogu da sude prema utvrđenim procedurama i postupcima koji su definisane zakonima. Međutim, mi smo nezadovoljni činjenjem kompletnog državnog sistema, koji nije temeljito i kontinuirano vodio rasvjetljavanju svega što se dešavalo tokom 90-ih i genocidnog pogroma prema bošnjačkom narodu .

U najkraćem to izgleda ovako :

- Sudski i kazneno gotovo ni jedan zločin nije doveden, procesuiran do kraja.
- Nema kontinuirane istrage u skladu sa indicijama da se neki učesnici i saučesnici u zločinima i danas slobodno šetaju.
- Komanda odgovornost je potpuno isključena, prilikom istraživanja i utvrđivanja odgovornosti.
- Istrage su pokretane samo periodično pod pritiskom međunarodne zajednice ili iz potreba privremenog zadovoljenja dijela javnosti.
- Raznim prikrivanjima, a najviše zatiranjem dokaza, gotovo potpuno je izbjegnuta komanda odgovornost vojnih, paravojnih, policijskih i političkih stratega rata devedesetih.
- Posmrtni ostaci žrtava skriveni su u masovnim grobnicama, a proces ekshumacije i identifikacije je obustavljen

- Porodice žrtava ostavljene su bez ikakve stalne brige društva i humanitarnih institucija i sada im se odriče pravo na status civilnih žrtava rata.

- Problem je i to da se spomen obilježjem označi mjesto zločina ili simbolično u gradovima iskaže poštovanje žrtvama za nauku i pokoru svim generacijama.

- U školskim udžbenicima nema ni riječi o stradanju civila i tragičnim događajima devedesetih.

Suočavanje s prošlošću se odlaže, pa nije čudo što nas vrlo često- ideološki sljedbenici ratnih zločinaca, iznova zasipaju porukama i manifestacijama koje promovišu nacional-šovinističku ideologiju.

Podsjetimo :

-Nije sporno, Crna Gora se s pravom isticati da je Viši sud u Podgorici donio prvu osuđujuću presudu za ratni zločin, nad porodicom Klapuh iz Foče, 06. jula 1992. godine. ali i danas jedan od 4-ice osuđenih nije izručen iz Srbije. (Zoran Vuković osuđen i u Hagu)

-Zbog zlostavljanja hrvatskih vojnika 1991. i 1992. godine, koji su zarobljeni na ratištu u blizini Dubrovnika, a potom dovedeni u logor Morinj, u blizini Kotora. Četvorica optuženih dobili su kaznu od ukupno 12 godina zatvor koja je izrečena tek 2013.godine

-Za etničko čišćenje Bukovice kod Pljevalja 1992, od sedmorice osumnjičenih, niko nije osuđen. Na tom području je od 1992. do 1995. godine ubijeno šest i oteto 11 građana, oko 70 zlostavljano, zapaljeno je osam kuća i džamija, a protjerano ukupno 90 porodica sa 270 članova.

-Deportacija, 27. maja 1992. crnogorska policija uhapsila je oko 150 bosanskih izbjeglica koje su u Crnoj Gori potražile utočište od rata u BiH i zatim ih deportovala iz Crne Gore. U martu 2011. Sud je oslobodio devetoricu optuženih. Vlada Crne Gore je 25. decembra 2008. donijela odluku o sudskom poravnanju sa porodicama žrtava i preživjelim žrtvama deportacije 1992. godine. Država je preživjelima i porodicama žrtava isplatila naknade u iznosu četiri miliona i 135 hiljada eura. I time priznala **KRIVICU**. Nalogodavci ovog sramnog čina nikada nisu privedeni pravdi.

Otmica 20 putnika iz voza 671 u stanici Štrpci 1993., čija je tragična obljetnica sutra, takođe, nije bila slučajnost. Potvrđeno je prvom presudom Ranisavljeviću

u Bijelom Polju, kao i sudckim procesima u Sarajevu i Beogradu. Okrivljeni su ušli u voz i nakon legitimisanja izveli 20 putnika, koje su kamionom odvezli u školu u Prelovu, gdje se nalazila komanda Prvog bataljona Druge podrinjske brigade. Tu su ih pretukli, opljačkali i žicom vezali a potom ih kamionom odvezli do srušene kuće u selu Mušići, gdje su ubijeni. Njihova tijela potom su bačena u Drinu.

Istraživači bilježe da je prvi pisani trag o pripremanju otmice nastao u Železničko-transportnom preduzeću Beograd, čiji je direktor bio Milomir Minić, koji je pripadao vrhušci SPS-a. Dokument pod naslovom "Procena političko-bezbednosne situacije u železničkom čvoru Užice", namijenjen samom državnom vrhu, otkriva namjeru:

"Najveću opasnost za bezbednost pruge i objekata na njoj predstavljaju radnici muslimanske nacionalnosti. Oni su upoznati sa svim detaljima organizovanja železnice, jer su uključeni u svakodnevni proces rada. Što se tiče radnika muslimanske nacionalnosti zaposlenih u ŽTO (kojih ima 732), za sada se ne eksponiraju kao neprijatelji, ali nam otežavaju posao, jer zbog njih, tj. nepoverenja u njih, ne možemo da realizujemo neke operativne zamisli..."

Za ovaj Zločin u Sarajevu je osuđeno 7 saučesnika, a komandant brigade je oslobođen.

Naime, Sud Bosne i Hercegovine prvostepeno je osudio sedam pripadnika na po 13 godina zatvora ali nije uspio da dokaže krivicu Luke Dragičevića komandanta Druge podrinjske brigade iz Višegrada u čijem sastavu je djelovala i jedinica koja je izvršila otmicu iz voza. Time se zamagljuje lanac komandne odgovornosti.

Iz Odjeljenja za ratne zločine Višeg suda u Beogradu, pred kojim se vodi postupak protiv četiri lica koja se terete kao neposredni počinioci istog zločina, nema ni nagovještaja o okončanju procesa.

Kaluđerski Laz 1999.godine, Pripadnici bivše Vojske Jugoslavije, njih osam, oslobođeni su optužbe za ubistvo 15 izbjeglica iz Albanije i sa Kosova. Dakle, selu Kaluđerski laz, kod Rožaja, u aprilu 1999. stradale su izbjeglice sa Kosova, njih 15 ili 23- je, ali su optuženi za taj zločin, Pripadnici bivše vojske Jugoslavije, oslobođeni presudom Višeg suda u Bijelom Polju.

Tokom skoro petogodišnjeg procesa optuženima je, prvo, na teret stavljana smrt 23 osobe, ali je taj broj smanjen na 15 jer je utvrđeno da je kod osam osoba smrt nastupila ranije. Opet su samo žrtve ratnih zločina nesporne, a za njihovo stradanje niko nije odgovoran.

Nekažnjavanjem kolovođa dodatno se zamagljuje lanac odgovornosti i opštepoznata istina da su zločini planirani i organizovani u najvišim vojno-

političkim krugovima ondašnje državne zajednice Srbija i Crna Gora sa policijom i Vojskom Republike Srpske. Otuda nastaje ometanje pravde da ni nakon toliko godina nema jasnih okončanja procesa za zločine.

Opstrukcija ne prestaje, pa apelujem da Specijalno državno tužilaštvo, da uprkos višedecenijskom prikrivanju, uništavanju i krivotvorenju dokaza o zločinima, do kraja istraju u personalizaciji krivice i nikako ne dozvole da izvršiocima, ali planeri, nalogodavci zločina ostanu izvan domašaja pravde. Vjerujemo da imate kapaciteta, a nadajmo se i volje da se do kraja procesuiraju svi, ali baš svi, koji su u lancu odgovornosti za svaki od pobrojanih ratnih zločina.

Samo tako možete vratiti povjerenje u institucije tužilaštva i sudstva koje brojčano manjinski narodi, a vjerujem i drugi građani, nemaju svih ovih godina, posebno kada je u pitanju procesiranje ratnih zločina, počinjenih u Crnoj Gori ili nad njenim građanima.

Takođe, samo na istini i objektivnom rasvjetljavanju svega što se dešavalo tokom genocidnog pogroma 90-ih godina prošlog vijeka, može se gradi realan osnov za suočavanje s prošlošću, isitnsko pomirenje i otvaranje novih stranica za suživot na Balkanu i zajednički put ka Evropi..